Konráðs saga keisaras.

[illegible]

KONRÁÐS SAGA

KEISARASONAR,

ER FÓR TIL ORMALANDS.

SKRIFUÐ UPP EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

AF

GUNNLAUGI ÞÓRÐARSYNI.

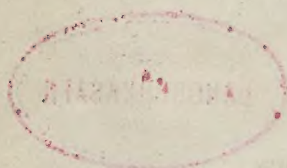

KAUPMANNAHÖFN.

ÚTGEFANDI: PÁLL SVEINSSON.

PRENTEÐ HJÁ S. L. MÖLLER.

1859.

1. Þat er upphaf þessarrar frásagnar, at einn göfugr keisari rèð Saxlandi, sá er Ríkarðr hèt. Hann átti at stýra miklu ríki fyrir norðan fjall[1]; vitr var hann ok vinsæll ok vel at sèr um alla hluti; fríðr var hann ok forsjáll, sigrsæll í orrostum, en snjallr í máli. Hann var kvongaðr, ok er hans drottning eigi nefnd. Þau áttu tvau börn: hèt Konráðr son þeirra, en Silvía dóttir. Þat er at ágætum gjört, hversu fögur þau voru. Silvía var þeirra ellri systkina. Roðgeirr hèt jarl einn göfugr í ríki keisarans; hann var mesti spekingr ok bezti klerkr. Svo er sagt, at hann var vitrastr maðr í þeim löndum í þann tíma. Hann kunni at skilja ok tala allra þjóða tungur, ok svo er at kveðit, at hann kunni allar þær íþróttir, sem maðr má manni kenna í þessum heimi. Hann átti sèr drottningu ok son einn, er Roðbert hèt; hann var gjörviligr maðr ok vel fríðr, ok þat var kallat, at hann gengi Konráði í nærra lagi um allar íþróttir. Jarl gjörir nú heiman ferð sína til keisarans, ok var þar tekit við honum með allri blíðu ok ölværð. Hann var hinn mesti vin keisarans, svo at honum þótti ekkert ráð til fulls ráðit, nema hann rèðist við jarl um, þat er nokkurr vandi var í. Jarlinn berr þá upp eyrindi sín, ok mælti svo: til þeirra hluta væra ek skyldr, er yður tign ok sœmd væri þá meiri enn áðr; en nú em ek kominn á yðvarn fund þess eyrindis, er mèr er djörfung fram at bera, at bjóða til fóstrs Konráði syni þínum ok

1) hinar: haf.

kennslu, ok þar með heiti ek at kenna honum allan þann fróðleik, er ek er áskynja orðinn, ok þar með alla viðrvist ok uppfœði, sem fremst hefi ek efni ok vit til. Keisarinn varð glaðr við þessa rœðu, ok var nú búinn ferð sveinsins, ok fóru þeir heim með ágætu föruneyti. Roðgeirr jarl lýsir því fyrir hirðinni, at hann skal hvern eptir því virða, sem til Konráðs gjörir, ok Roðbert son hans skyldi honum í öllu þjóna: draga glófa á hendr honum ok binda spora á fœtr honum ok bera eptir honum vopn ok klæði; þú skalt ok firi honum, sagði jarl, í öllu vægja, ok svo skal ek þik virða, sem þú gjörir til hans; ek skal til fá aðra menn þèr at þjóna. Roðbert játti þessu, ok kvezt ei ófúsari at þjóna honum, enn faðir hans mundi at biðja hann. Tóku nú sveinarnir brátt at unnast. Konráðr óx dagvöxtum, ok nemr íþróttir; gengr honum skjótt, því at þegar hefir hann hverja eptir, er hann sèr framda. Roðbert var ok næmr at íþróttum, ok komst þó ei til jafns við Konráð. Ok er hann sèr þat, leggr hann firi sik at tala allar tungur; hann varð svo algjörr í þessarri íþrótt, at hann[1] kunni betr at tala annarra þjóða tungur, enn þeir sjálfir, er þar voru fœddir. Hann lèt ok öngvan þann fróðleik undan ganga, er til hygginda væri eðr bragðvísi eðr málsnilldar, ok faðir hans kunni at kenna honum. Bæði var um þessa íþrótt, at Konráðr beiddist ekki at nema hana, sagði ok Roðbert, að hann þyrfti þess ei, ok kvað hætt vera, at hann týndi öðrum íþróttum, er áðr hafði hann numit, ef hann tœki at nema þær íþróttir, er ekki væri hinum líkar.

2. Þessar voru íþróttir Konráðs: þá er hann var í herklæðum ok reið hesti sínum ok hleypti sem ákaf-

1) bætt inn í.

ast, þá tók hann upp gullhring með spjótsoddi sínum, er lá á veg hans, ok hleypti at hendi sèr. Sú var önnur hans íþrótt, at þá er hestrinn hljóp sem tíðast undir honum, kastaði hann upp bæði senn sverði sínu ok skildi, ok hendi svo á lopti meðalkafla bers sverðsins með þeirri hendi, sem áðr hèlt hann skildinum, en skjöldinn tók hann með þeirri, er áðr hafði hann sverðinu með haldit. Sú var hin þriðja íþrótt, at þá er hann hleypti sem harðast, stakk[1] hann niðr spjótskaptinu ok hljóp svo langt af fram, at breiðar ár fekk hann með þessum hætti yfir stiklat. Hann reið ok svo í burt, at engi landsmanna stózt honum. Aðrar voru hans íþróttir eigi minni, þó at þessar sè taldar. Þessa leika var hann optliga vanr at temja sèr ok marga aðra fáheyrða, ok mæltu þeir þat með sèr, at ei væri ráðit hvar sá væri, er þá sigraði. Roðbert mælti: hvar er vit förum, þá muntu hvergi finna þinn jafningja í leikum ok burtreiðum ok allri atgjörvi; en með því at orða vitrligra ok mælsku ýmissrar eðr vitsmuna þurfi við, þá mun ek þess vilnast, at ek skuli keppa þat við flestalla; megu vit vel at slíku samsinni veita.

3.[2] Þat er nú því næst, at Ríkarðr keisari sendir orð, at Konráðr son hans fari heim; þikkir hann nú tekit hafa allan þroska síns afls, vill hann ok prófa nám hans. Var nú búin ferð Konráðs vel ok virðuliga. Roðbert skal fara með honum og margir aðrir ungir menn ok ágætir. Skilja þeir fóstrar nú, ok biðr jarl einkum, at hann sè forsjámaðr firi Roðbert. Svo talar hann ok við son sinn, at[3] hann skuli vera Konráði hlýðinn og fylgisamr. Eptir þetta fóru þeir

---

1) C; ok (A) kastaði, A, B. 2) greinaskiptin eptir C. 3) bætt inn i.

leiðar sinnar, ok komu nú til þeirrar borgar, er keisarinn sat í, ok voru nú saman 60 ungra manna. Var þar ágæta vel við þeim tekit. Setr Konráðr Roðbert sèr hit næsta, ok virði öngan mann framar enn hann: fekk hann ok virðuliga menn til at þjóna honum. Opt gengu þeir tveir saman til skemmu Silvíe at tala við hana. Keisarinn talar nú við Konráð, ok reynir nám hans ok íþróttir, ok þá mælti hann: mikit þikkir mèr á skorta um nám þitt; vil ek nú, sagði hann, at þú nemir tungur allar, ok þann fróðleik, er þar fylgir. Konráðr svarar: þess þarf ek ei, faðir, meðan Roðbert er á lífi, fóstbróðir minn, því at hvar er við komum, túlkar hann mitt mál, því at hann vill svo hvern hlut gjöra, sem hann ætlar mèr bezt líka. Keisarinn mælti: trúir þú vel Roðbert? Konráðr svarar: ei verr enn sjálfum mèr[1]. Keisarinn mælti: trú þú þó betr sjálfum þèr, ok hallkvæmra þikkir mèr þat, er þú berr í brjósti þèr, enn hitt, er Roðbert veit, ok þú átt undir honum. Nú skilja þeir tal sitt at sinni, ok líða nú fram hin næstu misseri.

4. Eitt sinn komu þeir Konráðr ok Roðbert í skemmu Silvíe, ok þá mælti keisaradóttir við Roðbert í hljóði: þat skaltu vita, at ek er með barni, ok veldr þú því. Hann sannaði þat, ok spurði hana órræða. Hún svarar: þat man órráðit, sem makligt er, at þú værir drepinn, svikarinn þinn; en alls er þú frèttir mik eptir, þá ræð ek þèr, at þú segir til Konráði bróður mínum, ok biðir hann líknar ok þar með ásjá, ok at hann mýki reiði föður míns. Roðbert gjörir svo, ok segir Konráði sín vandræði, ok biðr lítillátliga ásjá ok líknar. Konráðr tók þessu þungliga, ok þikkir hann hafa svikit sik ok föður sinn; en þó lætr hann at

1) frá fyrra tvípunkt (:) er textinn tekinn úr C.

bœn hans, ok bauð til sín hinum ungum mönnum mörgum, ok selr þeim Roðbert til varðveizlu, at faðir hans nái honum ei, þó hann vili. Eptir þat kallar Konráðr föður sinn á eintal, ok segist eiga við hann skylt eyrindi; ok nú gengu þeir tveir í málstofu. Ok er þeir voru þar komnir, þegir Konráðr um hríð. Keisarinn mælti þá: hvar firi kvaddir þú mik til máls við þik, ok þegir nú?; eðr vildir þú ginna mik? Konráðr svarar: ei er þat, faðir, heldr at segja yðr þat þér vitit áðr, at almáttigr guð hefir mikla forsjá í því lýst, er hann hefir hina góðu mennina sett í veröldina, til þess at þeir skuli æ mega bœta misverka hinna vondu mannanna, ok þeir skuli þá fagrliga líkna, er stórt er afgjört við þá[1]. Keisarinn svarar: slíkt allt veit ek ei ógjörr enn þú. Konráðr mælti: þat lýsist hèr, sem mælt er, at ‚spá er spaks geta'. Nú þarf ei þetta mál at hylja; þèr töluðut við mik um trúleika Roðberts, en nú hefir hann hitt í þau vandræði, at aldrei má losast[2], nema hann njóti gœzku yðvarrar. Hann hefir barnat Silviam systur mína. Keisarinn varð ákafliga reiðr, ok mælti: drepi þá drottins svikann. Konráðr svarar: þèr hafit lesit, at guð vill ei syndugs manns dauða, heldr at hann lifi ok bœti sína misverka. Sýn þú mildi þína ok líkn þessum manni, er í þetta úferli hefir ratat, því at svo er mælt, at gefa skal jarli upp[3] eina sök; ok ef optar hendir hann, þá mun ek hann ei undan mæla. Keisarinn mælti: ef hann gengr undan, þá má ek þat ei firi sjá, hvort hann mun ei stíga yfir þik í sínum vèlræðum. Konráðr sagði þat ei mundu vera. Nú skiljast þeir. Sagði Konráðr þá Roðbert, at hann mun halda lífi ok limum; en ór landi skaltu fara ok heldr meir í fjarska.

1) bœtt inn í. 2) ljúkast, C. 3) bœtt inn í eptir C.

Roðbert svarar: kann ek harðýðgi föður þíns, at þegar sendir hann menn eptir mèr, ok lætr drepa mik, nema þú veitir þat ek vilda, ok fóstra þinn vara ok fara með mèr ór landi ok frelsa mik[1] svo. Konráðr svarar: ei er faðir minn slíkr svikari sem þú, ok mun hann ei drepa þik, en þó lætr Konráðr búa fimm skip ór landi, ok at öllu skal búa þau sem bezt. Keisarinn spyrr, hvat slíkt skal. Konráðr segir[2], at hann ætlar ór landi, ok sýna sik ok sína atgjörvi víðara á löndum. Roðbert hitti nú ok föður sinn, en jarl bað hann vel fara, ok kvazt meir hafa sèt firi hans hluta þá er Konráðr[3] fór þangat, enn konungi væri í því svo mikit veitt, ok bað hann ei svíkja optar þvílíkan drottinn, er Konráðr var. Ok skiljast at svo mæltu.

5. Nú hefja þeir Konráðr ferð sína. Ok er þeir komu skammt frá landi, spurði Roðbert, hvert þeir skyldu halda skipum sínum. Konráðr kvezt öngan mundu heimsækja, nema þann er ríkastr er í öllum heimi: en þat er stólkonungrinn sjálfr; ok skulum vær, sagði hann, til Miklagarðs sigla. þessi ferð var sköruglig, svo at þeir höfðu segl af silki, en strengi af silfri snúnu, gyllt voru höfuð á skipum þeirra ok svo svírar, ok hlýrbirt[4] voru öll skipin með blám steini ok bleikum, rauðum, grœnum ok brúnum ok gulum ok alla vega litum, ok var sú ferð stórum virðulig. þeir sigldu at Garðinum í björtu veðri, ok fannst landsmönnum mikit um sigling þeirra. Gjörði konungr þá menn til skipa, ok frèttu hverir firi skipunum rèði; en engi kunni tungu landsmanna af öllum þeim, er á voru skipunum, nema Roðbert. Hann sagði, at Konráðr keisarason af Saxlandi væri þeirra höfðingi. En er

---

1) þik, A. 2) bœtt inn i. 3) þannig E; ok kvazt meir firi Konráðs hluta sjá þá hann, A. 4) leiðrètt f. hlýrbyrt.

konungr frètti þetta, þá bauð hann, at göfugir menn ok ágætir skyldu fara ok bjóða honum til sín ok öllu hans föruneyti. Ok er þetta boð kom til strandar, sagði Roðbert Konráði, at honum var heim boðit af mikilli alúð at konungs ráði. Ok er þeir gengu heim, þá lèt konungr fara út leikara af borginni; þar með gekk allr borgarlýðr þeim í móti, sumir sungu, en sumir lèku hörpur, simphón ok psalteríum ok alls konar strengleika, en sumir höfðu krossa ok kerti ok marga helgidóma þeim í móti, ok þar með konungr sjálfr með alla hirð sína, ok með þessarri hinni dýrligu[1] prócessíu voru þeir inn leiddir í borgina, því næst til kirkju ok þaðan í konungs höll. Roðbert mælti þá við Konráð: hvort viltu, fóstbróðir, ganga fyrri ok sitja nær konungi, ok svara öllum konungs spurningum ok annarra manna, eðr sitja ytri ok ganga síðar, ok sè ek firi öllum spurningum. Víst vil ek, sagði Konráðr, at þú sitir nær konungi, ok svarir öllum hans spurningum, heldr enn þú þurfir at seilast yfir herðar mèr, þá er þú veitir konungi andsvör. Nú gjörir Roðbert svo, ok settist it næsta konungi. Konungr spyrr hann at nafni. Ek heiti Konráðr, sagði hann, ok em ek son Ríkarðs keisara af Saxlandi. Konungr mælti: en hverr er sá hinn fríði maðr ok hinn tiguligi, er þar sitr hjá þèr? Hann heitir Roðbert, ok er son Roðgeirs jarls fóstra míns. Konungr mælti: þat hefi ek heyrt sagt, at engi maðr væri þèr fríðari í öllu Saxlandi eðr víðara, en nú sjáum vær þann, er langt berr yfir þik kurt ok yfirlit. Þess var von at yðr, konungr, at þèr mundut vitrliga frètta; er þat víst, at hann er okkar fríðari ok kurteisari, ok gengr næst mèr í öllum íþróttum ok atgjörvi, en þat gjörir at mun um virðing okkar, at minni

---

1) B, D; dæiligu, A.

atgjörvi er meir á lopt haldit, enn hans; þótti ek vera okkar framari at kyni ok flestum íþróttum. Var hann heimelskari, ok þótti næsta mega heita heimdragi. Konungr mælti: en hvert var ykkart eyrindi mest í þetta land? Hann svarar: vær spurðum til tignar yðvarrar ok veldis, ok vorum fúsir við yðr at kynnast, þar er þèr erut göfgastir allra konunga í heiminum. Konungr spurði hann margs fróðliga, en hann leysti þat allt með mörgum greinum. Konungi virðist hann vel af orðsnilld sinni, ok þykir hann margs ávita orðinn.

6. Roðbert lýtr nú í eyra Konráði, ok mælti: nú hefi ek tját fyrir konungi vizku þína ok virðing, ok sagt honum skyn á um íþróttir þínar, ok mikils þykir honum vert um fríðleik þinn. Ok nú voru þeir þar nokkura hríð, ok kann Roðbert konungi at segja frá mörgum rökum ok vísdóm, ok þykir konungi at orðum hans mikil skemmtan. Margs konar gjafir ágætar gaf Konráðr konungi, ok lèzt Roðbert þat allt gefa honum. Konungr spyrr eitt sinn, hví Roðbert fóstbróðir hans greiddi jafnan gjafir fram; en hann kvezt öngum öðrum til trúa at hirða sína dýrgripi. Ok voru þeir þar í góðum fagnaði. Konungrinn átti sèr dóttur, er hèt Matthildr; kvenna var hún fríðust ok stórmannligust, ok vel at sjá. Hún hafði speki fyrir hvern mann[1], er á var Grikklandi, ok[2] brjóstvit, því at aldri voru þau vandamál upp borin fyrir hana, at ei mundi hún þau þann veg leyst geta, sem vitrligast var[3], því at konungr hafði snemmindis henni mjök til fróðleiks haldit; hafði hann fengit henni hina mestu meistara, hvar er hann kunni þá upp at frètta í veröld-

---

1) yfir hvern mann (alla, C) fram, B, C. 2) þannig C; um, A, B, D. 3) bœtt inn í eptir C.

inni, ok lèt til hennar fara at læra hana, þar til at engi fannst hennar líki í öllu Grikkjaveldi ok víðara. Konungr unni henni mikit, ok var opt vanr at koma til steinhallar hennar, er af virktum var gjör, ok hún sat í lengstum. Einn dag gengr konungr þangat til dóttur sinnar, ok bað hún hann sitja hjá sèr, ok spyrr tíðinda. Hann kvezt nú hafa mörg tíðindi: hèr er kominn, sagði hann, Konráðr son Ríkarðs keisara af Saxlandi, með hinu sköruligasta liði. Konungsdóttir mælti: hversu lízt þèr sá maðr, faðir? Allvel, sagði hann, því at hann er allra manna fríðastr, listugr ok kurteiss; öllum mönnum er hann vitrari ok málsnjallari, þeim er ek hefi við talat, því at hann kann allar tungur at tala, miklu betr enn þeir er þar eru fœddir. Konungsdóttir mælti: svo hefir mèr ok sagt verit; en hví kvaztu svo at orði, faðir minn, at þú sagðir hann eigi allra manna fríðastan ok virðuligstan? því at svo hafa oss sagt hinir beztu kaupmenn, at þeir hefði engan sèt slíkan á neinu landi. Konungr svarar: rètt segir þú, dóttir; þann tek ek þar til fyrstan, er sitr næstr honum, því ei hefi ek sèt honum tiguligra nè kurteisligra mann[1], ok svo mun ek mæla, sagði hann, þó at almáttigr guð hefði gefit mèr þann krapt, at ek skapaða mik sjálfr, þá munda ek mik á öngvan máta öðruvíss kjósa, enn svo sem þessi maðr lízt mèr. Konungsdóttir svarar: ek heyri orð yður, faðir. Nú skilja þau tal sitt. Gengr konungr nú til hallar, ok spyrr Roðbert, hvar hann hafi verit. Konungr sagði honum þat. Hann mælti: hvort er hún allfríð kona? Konungr svarar: þat hafa menn mælt hèr í landi, at ei þykir geta virðuligri konu. Svo hefir mèr sagt verit, segir Roðbert; eðr hversu vitr kona er hún? Konungr svar-

1) bœtt inn í.

ar: öngvan vitum vær þann, at víst sè at af henni beri vizku ok vísdóm. Svo hefir þat ok sagt verit, segir Roðbert, ok þat hafa vitrir menn optliga mælt, er farit hafa milli Saxlands ok hèr, ok víðara annarsstaðar, at ei þykjast mèr hafa fundit fullkosta, nema þar sem dóttir yður er, fyrir sakir tignar vorrar, virðingar ok vitsmuna. Má þat af því, sagði konungr, at mælt hafa menn þat hèr, at ei þætti minni dóttur jafnræði, nema þar Konráðr er keisarason. Hann mælti: hversu munu þèr því taka, herra, ef ek bið hennar? Konungr svarar: ef þeim er hnekkt manninum, er göfgastr er, sè ek henni hvergi fullkosta. Forvitni væri mèr á, segir hann, at sjá þessa konu; var ok til þess gjör förin í fyrstu at reyna vísdóm hennar ok vizku. Vær skulum ganga þangat í morgin, segir konungr.

7. Um daginn eptir drykkju gengu þeir konungr ok Roðbert til steinhallar konungsdóttur. Hún heilsaði þeim vel ok kurteisliga, ok bað föður sinn sitja hjá sèr. Síðan lèt hún taka stól einn ok setja fyrir sik[1], ok mælti til Roðberts: sit þú þar á maðr. Hann gjörir svo, ok mælti síðan: öll eru sæti virðulig í höll þinni, drottning; en þó skaltu þat vita, at þá er ek var heima í Saxlandi í ríki keisarans, [at aðrir sátu á forsætum firi mèr[2]. Konungsdóttir svarar: ef þú fórt til þess í mína höll at sjá mína yfirlitu[3], þá máttu þau aldri gjörr sjá enn svo; ek vil sjá ok sem gjörst þitt yfirbragð. Hann mælti: vel er slíkt mælt ok vitrliga til fundit, frú. Nú tóku þau tal milli sín, ok þykir henni ei ofsögum sagt frá vizku ok vísdóm þessa manns. Ok eptir þat talar konungr hljótt við dóttur sína, ok

1) í staðinn fyrir: f. s., er stendr i C, hefur A og fleiri: at framan. 2) frá [C; at fantar sátu á fors. optar f. m., enn mèr væri skipat á forsæti firi aðra menn, A, B, D. 3) mín yfirlit, C; minn yfirlit, B.

mælti: hversu lízt þèr þessi maðr? Svo finnst mèr, sagði hún, at slíkan mann muni varla fá at fróðleik ok tungufimi, en mèr lízt þó fríðr, ok á skuggi nokkurr, svo sem þá er tendrat er kerti, ok brenni eigi allglatt í fyrstu, ok beri vel birtu[1], en standi í miðju hár skuggi eðr skarsl[2], at þar fyrir þyki ljósit eigi allvel brenna; þó þykir mèr maðrinn vel í vöxt ok kurteiss, ok þætti mèr allvel, ef hann væri jarls son eðr nokkurs fylkiskonungs, en nú þykir mèr hann ei vera jafnyfirbragðsmikill sem mèr þætti vera eiga, ef hann er hins göfgasta manns son. Konungr mælti: hversu viltu svara láta, ef þessi maðr biðr þín? því at hann hefir þat nokkut talat. Konungsdóttir svarar: eigi vil ek fyrr giptast þessum manni, enn ek veit hverr hann er; en alls ek hefi svo mælt, at annathvort munda ek ganga með Konráði keisarasyni eðr öngum manni, þá mun ek [eigi firi þat þverhnípa[3]; en seg mèr þat, faðir, hvorum þeirra fylgir optar liðit, eðr hvorum þat[4] þjónar virkuligar. Konungr svarar: vitr kona er þú, dóttir; svo lætr allt lið þeirra, sem þat sjái eigi þenna mann, en þeir eru þegar uppi allir senn, er hann jarlsson víkr nökkur[5] brott ór sínu sæti, ok aldri hrýtr svo lítit dupt á hans skóklæði, at eigi munu þeir þegar þerra af með skrúði ok skarlati, svo þjóna þeir honum ríkuliga. Konungsdóttir mælti: þá eru Saxar allt annan veg, enn ek hugða, ef þeir leggjast undir fætr hinum ótignara, ok þjóna honum ok þurrka saur af skóklæðum hans með skarlati, en látast ei sjá höfðingja sinn. Konungr mælti: sannast mun þat enn, dóttir, er landsmenn tala, at ei finnst þèr vitrari kona

---

1) bætt inn í eptir B. 2) skræls, A. 3) frá [C; þetta ekki þverknýta (þverneyta, A), A, B, D. 4) bætt inn í eptir B, D. 5) C; nokkut, A; nokkurt, B, D.

í öllu Grikkjaveldi, er þú skyldir á þann veg fá leitat eptir slíkum hlutum, hvat er til berr.

8. Nú tala þau öll samt meðan þeim líkar, ok eptir þat ganga þeir í höll konungs. Konungr spyrr þá: hversu virðist þèr, Roðbert [1], tal dóttur minnar? Hann svarar: vel þótti mèr hún til orðs taka um margt, en eigi veit ek hversu djúpsæ [2] kona hún er; þykir mèr, herra, minna mark at um vitsmuni eðr orðatiltök, er sá sitr hjá, er orð bœtti þegar nokkut varð miskveðit, ok fyrr leysir ór spurningu, enn hún hafi upp kveðit; þœttumst ek þá gjörr vita, ef vit værum tvau þeirra manna, er málsnilld kynni, en víst mun vel vera. Nú spyrr Konráðr, hvert Roðbert hafi farit um daginn. Hann svarar: ek fór með konungi til hallar konungsdóttur. Já, sagði Konráðr, gott mun þar um at sjást. Eigi ræðr [3] um þat, kvað Roðert; hefi ek nú ok vakit þat mál við konunginn, at hann gipti þèr jungfrúna. Tekr konungr þeim málum allvel, en hann er um alla hluti forsjáll, ok vill fyrr prófa atgjörvi þína, er ek hefi honum mikit af sagt. Konráðr mælti: veit ek, fóstbróðir, at þú munt vel mínu máli fylgja nú ok jafnan. Roðbert lýtr nú at konungi ok mælti: þessi fèlagi minn, Roðbert, víkr orðum til at koma nokkurn dag til hallar dóttur þinnar, en þat skulu vit mest varast, at hann fái hana litit, því at honum fylgja margháttaðar náttúrur, því at konur megu trautt halda hugskoti sínu, ef þær sjá hann; er hann ákafliga vífinn ok slœgvitr. Konungr mælti: nokkut er maðrinn þann veg í yfirbragði, sem mest tælir konur: hann er fríðr ok virðuligr, vaskligr ok vígfimr. Seg mèr, segir konungr, því lætr liðit ei, sem þat sjái þik, en þjónar Roð-

---

1) þannig C, Konráðr A, B, D, rangt. 2) djúpsett, C. 3) ræð ek, B, D.

bert í öllu, ok er þegar uppi, ef hann víkr nokkurstaðar? Hann svarar: ei er logit frá speki þinni ok forsjá, er þú vilt öllum megin á líta ok forvitnast, hverju gegnir hvat um sik, er oss til heyrir, ok ísjá er vert; en alls mèr virðist, sem þèr undrist þessa hluti, þá mun nú fleira verða at rausa, enn þörf væri á, ok er til þessarrar breytni saga nokkur. Þat var þá, herra konungr, er ek var seldr til næmis ok fóstrs Roðgeiri jarli, föður þessa manns, [at hann[1] var vel til mín, ok kenndi mèr marga speki, ok fekk þenna sinn son til þjónustu við mik ok lagði hann undir fœtr mèr; þótti mèr slíkt mikils vert, ok varð kært með okkr; nokkrum vetrum síðar fór ek heim til föður míns, ok þessi maðr, er ek kallaði þá fóstbróður minn, ok setta hann mèr it næsta ok virða ek mikils. Opt lèt ek hann ok tala við Silviam systur mína, en þar kom svo, at hún var með barni, ok kenndi Roðbert. Var hann þá til dráps ætlaðr. Ek bað föður minn miskuna honum ok líkna, ok tjáði þat ekki. Ek sagða þá, at ei munda ek manninn upp gefa, heldr verja með þeim mönnum, er ek hafða til. Ok er faðir minn sá mik til þess ráðinn, þá gaf hann upp þenna mann, [þess háttar[2], at hann skyldi ór landi fara ok koma aldri í augsýn honum; en Roðbert var svo hræddr orðinn, at honum þótti sem faðir minn mundi þegar menn eptir honum senda ok drepa hann, ok veitta ek honum, sem þèr megut sjá, at ek fór hingat eptir hans bœn. Ok er vær höfðum hèr litla hríð verit, þóttist hann spurt hafa, at flugumenn mundu hèr komnir vera af hendi föður míns, ok bað hann mik ljá sèr liðit til eptirgöngu ok varhygðar, at annathvort væri, at þat

---

1) frá [C; hann A, B, D. 2) frá [þannig, A, B, D; il þess, E.

ryfist eðr yrði þat uppvíst, ok væri þeim brott stökkt, ok nú hefi ek ei liðit til mín kallat síðan, ok er yðr nú, herra, sögð þessi saga með rökum og rèttyrði; er ok ei undarligt um hina vitru mennina ok hina forsjálu, at slíkt þætti með undarligum hætti, þar sem hann er okkar fríðari, þótt hann hafi ei við mèr vizku, eðr vald minna, ok er slíks allvel leitat. Konungr mælti: nú vil ek at þú kallir til þín liðit, ok mun þegar þat í þínu valdi. Roðbert svarar: vorkunn er, at þèr vilit vandliga um slíkt leita, en þó þætti mèr þvílíks eigi þurfa.

9. Síðar nokkuru lýtr Roðbert at Konráði ok mælti: nú þykir mèr vænligt um þitt mál. Sagðist konungr nú hafa talat við dóttur sína, ok hafði hún allvel tekit þínu máli. En hann lèzt spurt hafa, at menn væri komnir á tveim skipum í Stólpasund, ok spurðu þeir eptir okkr vandliga ok okkru liði. Ek hefi[1] ok heyrt þann[2] kvitt, at flugumenn mundu komnir á þeim skipum; þykir mèr líkligt, at satt muni vera, þar er konungr hefir ok spurn af þessum mönnum. þykist ek nú ok, fóstbróðir, mjök þurfa þinnar ásjá, ok vilda ek, at þú lèðir mèr lið þitt til fylgdar um hríð, þar til er þessi kvittr rýfst. Skylt er þat, fóstbróðir, at þú hafir lið mitt þèr til fylgdar. Segir Konráðr nú liðsmönnum sínum, at þeir skulu nú þjóna Roðbert, ok fylgja öngum mun verr, enn þeir hafa áðr honum. Ok þeir gjöra ok svo. þá mælti Roðbert til konungs: sjái þèr nú, herra, at þegar mitt boð kom til liðs míns, var þat búit mèr at fylgja. Sè ek, at þat er satt, sagði konungr. Líða nú stundir, ok heldr Roðbert nú á bónorðsmálum: vilda ek, herra, segir hann, at vit færum enn til hennar, ok leituðum enn

---

1) lagfært f. En hafða, 2) lagfært f. þennan.

þessarra mála. Konungr sagði þat vera skyldu sem hann vildi. Ok einn dag gengu þeir þangat. Sprettr þá upp lið Konráðs allt, ok gengr með þeim. Skipa þeir nú höllina alla. Ok er Konráðr var einn eptir sinna manna, þótti honum fáligt, er hann mátti við öngvan tala; snarast út ór höllinni ok á þat stræti, er lá til steinhallar konungsdóttur, gengr inn þegar á mitt hallargólfit, nemr þar stað ok litast um, ok voru skipuð öll rúm í höllinni. Konráðr var búinn tiguliga: hann var í pellsklæðum víða gullskotnum, ok hlöðum búin, ok voru þat hinir mestu ágæta-gripir; sinn gullhring digran hafði hann á hvorri hendi; hjálm gullroðinn hafði hann á höfði, víða gimsteinum settan; sverð hafði hann í hendi, at því voru hjölt af gulli, ok var kveiktr pái á, ok vafinn meðalkaflinn með rauðu gulli ok hvítu silfri, sá gripr var einkanliga góðr. Höllin öll var skipuð glergluggum, bar ok svo til, at þar er Konráðr nam stað, at þar stóðu á geislar ór glergluggunum, ok varð af því ómátulig birti um alla höllina, er lýsti af búningi hans, er sólin skein á. En er þenna hinn mikla ljóma bar um höllina, þá lítr konungsdóttir til mannsins, ok hafði hún þvílíkan öngvan fyrr sèt. Hún litaðist þá um, ok tók upp tvo it næsta sèr; síðan leit hún utar, ok drap hendi sinni í sætit. En er Konráðr sá, at konungsdóttir bauð honum at sitja it næsta sèr, þá gekk hann þangat, ok sat þar þann dag allan. Matthildr konungsdóttir horfði löngum á hann, ok leizt henni maðrinn einkar vel. Ok er Roðbert sá þat, laut hann at konungi ok mælti: þetta er mikil þarfleysa, er þessi fèlagi minn hefir hingat gengit, ok þykir mèr nú enn sannast þat er ek sagða yðr, at öllum konum bregðr við, ef hann sjá. Konungr mælti: ekki mun saka, ef ei kemr hann optar, því at þau mega ekki við talast. Roðbert

mælti: miklu eru marghάttaðri hans slœgðir, enn þú megir þat vita, er til góðrar einnar náttúra veizt, en til öngrar flærðar eðr fjölkynngi. Eptir þetta tóku þau konungr ok dóttir hans ok Roðbert tal sín á milli, ok heldr Roðbert nú á bónorðinu. Hún tók þá fjarri, ok vildi fátt um tala. Ok nú ganga þeir heim til konungshallar. Þá mælti Roðbert til konungs: aldr hefir dóttir yður tekit jafnfjarri mínu máli sem nú ok uggi ek, at hún sè heilluð af fóstbróður mínum Konungr mælti: hví skulu vit ei drepa hann? Roðbert segir: ei vil ek verða berr at því at svo komnu en leita skulu vit okkr ráðs um þetta mál.

10. En er þeir voru undir borð komnir, þá veik Roðbert at Konráði ok frètti, hversu honum lízt á kon ungsdóttur. Vel, segir Konráðr, ok þótti mèr þegar gott um at sjást; eðr hvat líðr nú um bónorðsmálit? Roðbert svarar: vel þykir mèr þat horfa, en hún kvezt þó vilja sjá nokkrar þínar íþróttir, því at ek hefi þar mikit af sagt. Skilja þeir tal sitt. Um morguninn eptir, er þeir voru mettir, ganga þeir konungr ok Roðbert í málstofu, ok lið Konráðs gekk með þeim, en Konráðr varð einn eptir sinna manna, ok snýst nú út ór höllinni ok til steinhallar konungsdóttur, því at hann hugði þeir mundu þangat gengit hafa. Konungsdóttir býðr honum til sætis með sama hætti ok fyrr. Ok er hann hafði litla hríð setit, tók konungsdóttir til [illegible]ins eskis, er stóð hjá henni; þat var allt með gul[illegible]rt. Hún tekr þar upp ór einn mikinn púss ok ágætl[illegible] gjörvan. Þar steypir hún ór blöðum 70 samfastr[illegible]; þar voru á skrifaðar allar tungur. Hann lítr á um hríð, ok finnr eina þá tungu, er hann kann tala, ok bæði þau. Hún mælti: hvert er nafn þitt? Ek heiti Konráðr, segir hann. Svo rètt, sagði hún; þykir þat gott nafn í yðru landi? Hann svarar: öngvan heyrða

ek þat þar illt kalla. Hún mælti: hverr er faðir þinn? Ríkarðr heitir hann, segir Konráðr, ok er keisari yfir öllu Saxlandi. Eru þar fleiri menn á Saxlandi, er svo heita? Ei veit ek von á því, segir Konráðr. Svo virðist mèr þá, sagði konungsdóttir, sem virðingamenn yðvars lands vili allir þann veg heita; hèr er ok kominn annarr maðr, ok nefnist Konráðr keisarason, en því leita ek eptir, hverr maðr þú ert, at sá maðr biðr mín, en þeir hlutir eru, er ek hefi grunat hann; þó trúir faðir minn honum; eðr hvat manna er hann? Konráðr svarar ok sagði henni. Þat var oss flutt, sagði hón, at þú værir sá maðr; hóf nú upp alla sögu, hvat þau höfðu við átzt.[1] En vita þykjumst ek, sagði hón, at þú hafir því ei upphaldit [tungu þeirri, er vær höfum[2], at þú vildir reyna trúleika Roðberts fóstbróður þíns, en föður minn ok mik at viti ok speki, en ei hitt, at þú munir ei numit hafa tungu at landsmönnum; en þat skaltu vita, at faðir minn ætlar þik Roðbert, ok trúir öllum þeim slægðum, er hann segir honum. Konráðr mælti þá: vel segir þú, konungsdóttir, ok rètt, ok vil ek ei, at þú gangir þeim orðum á bak, at þú eigir öngvan mann, nema Konráð keisarason. Nú skemmta þau sèr allan þann dag, ok um kveldit gengr Konráðr heim til hallar. Roðbert spyrr, hvar hann hafi verit um daginn, en Konráðr segir honum[3]. Roðbert mælti: þess betr þætti mèr, fóstbróðir, er þú skemmtir þèr þar optar, en eigi veit, hvort konungi þykir nokkut gagn í, at við komum þar einir saman, þó at hann lofi okkr at fara með sèr. Nú vilda ek, fóstbróðir, at þú riðir út af borginni á morgin sakir þíns lítilætis ok tignar, konungi til skemmtanar

---

1) rœzk, C. 2) fra [mælsku þinni, E. 3) bætt inn í eptir B, D.

ok öllum öðrum. Konráðr sagði þat vera skyldu þegar hann vildi. Snemma um morguninn lætr konungr blása til leikmóts öllum riddurum út af borginni. Konráðr bjóst nú: setr hjálminn á höfuð sèr, hann var allr gylldr ok þeim gimsteinum settr, at ei máttu járn granda honum; hann fór í brynju, þá er gullslitr var á; hún var svo traust, at eigi máttu náttúrulaus vopn henni granda. Hann gyrði sik sverði því, er hann kallaði Trana; þat var allra vopna bezt ok bitrast. Skjöld sinn tók hann, þann sem leó var skrifaðr á með gulli; hann máttu engi lagvopn sigra nè hin hvössustu höggvopn skeðja[1]. Hèr með tók hann spjót. Ok er hann var albrynjaðr, stè hann á bak hesti sínum, er Lèttfeti hèt; hann var allra hesta skjótastr ok lèttfœrastr, honum var ok gott at stýra.

11. En er Konráðr var á bak kominn, þá þótti öllum mikils um vert vaskleik hans ok búning. Reið hann þá af borginni út, en sá var þar engi, er til jafns fengi[2] við hann um neinn hlut, hvort sem var burtreið eðr aðrir hlutir, þeir er riddaraskap til heyrðu. Ok er hann hafði leikit um stund, reið hann á skóginn á brott at skemmta sèr. Ok um kveldit síðla ríðr hann heim, ok fann eitt hlið opit á borginni. Því næst ríða þar at honum tveir blámenn; þeir voru illiligir, gular voru tennr, en blátt andlit ok svo hendr. Þeir voru herklæddir, ok leggja síðan báðir senn til hans, ok fekk hann lagit af sèr borit, en hjó þegar höfuð af öðrum, en þá skipti skjótt um, er hann átti við annan, ok sigrar hann þann. Hann tók þar hesta, er þeir höfðu átt, ok ríðr svo í borgina, ok fær hestana til varðveizlu, en hann ferr til konungsdóttur, ok

1) = skaða; þessi sögn er skjaldan höfð, og í íslenzkri tungu nú á dögum finnst einungis eptir af henni hluttekningarorð liðins tíma; sbr. óskaddur. 2) þannig; lèk, C.

sýnir henni höfuðin. Hún mælti þá: mikla giptu ok gæfu hefir þú með þèr, en þó uggir mik, at slœgð ok bragðvísi Roðberts fóstbróður þíns stigi yfir þik. Eigi mun þat vera, frú, sagði hann; heldr man sá hinn almáttigr guð láta mik optar sigra hans þrautir, er nú lèt mik yfir stíga þessi tröll. Eptir þetta gengr hann inn í höllina. Reiðustóll stóð firi konunginum, ok voru á drekahöfuð; þau tóku svo hátt upp, at þau bar hærra enn borðit. Konráðr var mjök þrútinn ok reiðuligr. Hann festir höfuðin á stólbrúðurnar fyrir konungi, ok stígr eptir þat undir borð. Hljótt varð í höllinni mjök við kvomu hans, ok undrast allir er hann hafði í komizt borgina. Konungr mælti þá við Roðbert: afreksmaðr er þessi mikill, er þetta þrekvirki hefir unnit, ok skiptir tvennu[1] um hann: annathvort, at honum fylgir ósigranlig gipta, ok hans gæfa mun hann jafnan styðja ok ei firiláta, eðr elligar fylgir honum sú náttúra, at ei er orð eptir sendandi, með marghátttuðum vælum, því at vær reyndum þat um þá menn, er vær vildum lífs varna, þótt margir væri saman ok ætti vopnaskipti við annan, ok þurfti öngum líf at ætla, ok þó at hinir vöskustu 20 riddarar riði í móti þeim tveimr, þá lágu þeir allir eptir. Roðbert mælti: sagða ek yðr, at hann er hinn mesti atgjörvismaðr, en hann hefir með sèr leynd töfr, ok sigra þau marga hluti fyrir hans hendr; kann vera hann hafi ok með nokkrum hætti sætt lómbrögðum[2] við þá, eðr sofandi hitt, eðr sèr hvorn, ok er þetta þá enn minna þrekvirki, enn menn[3]) munu hyggja. Konungr mælti: eigi má hann þá sofandi fundit hafa, því at þeir svófu aldrei nema í sólarupprás ok sólarfalls-

1) C; tveimr, A, B, D. 2) launbrögðum, B, D. 3) bætt um i eptir B, D.

skeið, ok því má þat eigi vera, at hann hafi þá ei með hinu mesta hreystibragði sigrat, ok er þessi maðr fullr áræðis. Satt er þat, segir Roðbert, því at honum mun ei œgja at ráða á sjalfan yðr, ef hann á sín í at hefna, þó at hann vissi sik þegar drepinn. Konungr mælti: hví skulu vit eigi drepa hann? Roðbert sagði þat ei hœfa; skal hann heldr á morgin enn leika fyrir oss, en er hann ríðr á skóginn, þá skal byrgja öll borgarhlið, nema þat sem varðveitir[1] hit óarga dýr; þat skal opit vera, en þèr vitit, at hèr er svo óhreint, at á haustnótt má engi maðr utanborgar vera sakir flugdreka ok illkvikenda, en ek get, at hann ei munu skríða í herfilig hreysi utanborgar, því at hann er harðla dramblátr. Þá lýtr Roðbert at Konráði ok mælti: mikils þykir konungi vert um íþróttir þínar ok atgjörvi, ok vildi hann enn á morgin sjá þína leika. Konráðr kvað þat vera skyldu þegar þeir vilja.

12. Um moguninn var blásit út miklum fjölda riddara, ok eptir leikinn ríðr Konráðr á skóginn. Ok um kveldit, er hann kemr aptr, voru byrgð öll borgarhlið, nema þat,[2] er honum þótti ei líkligt til innreiðar, því at þat dýr þyrmdi öngvu, er bundit var í hliðinu, nema þeim einum manni, er því gaf mat. Þat er sagt, at steinstólpar þrír voru í hliðinu, einn í miðju, ok fèllu þar at hurðirnar þá er byrgt var hliðit; þar var ok dýrit bundit við með löngum járnviðjum, er sumar voru um háls því. Stólpinn var flatr ofan, svo at þaðan var einum manni gott at verjast. Konráðr laust þá hest sinn sporum ok mælti: hvat mun ek mega berjast móti ríkum konungum, ef ek skal ei vega sigr á einu dýri; vil ek almáttigan guð mèr fulltings biðja, þann er lèt sèr sóma at veita krapt Davíð konungi,

---

1) C: gætir, A, B, D. 2) bœtt inn í eptir B, D.

þá er hann sat á smalaþúfu, at hann mætti rífa kjapta hins óarga dýrs, ok tók þaðan lamb; ek trúi því drottinn, at hinn sami er máttr þinn þá ok nú. [Ríð ek nú í þetta hlið í þínu nafni drottins Jesú Kristí.[3] Af reið hans varð gnýr mikill. Rèttist dýrit þá upp ok sló halanum til hestsins, svo at hann fèll þegar dauðr niðr. Ok í því skaut Konráðr niðr spjótskapti sínu ok stiklaði upp á steinstólpann, þann er í miðju var hliðinu; við þat herði dýrit á viðjarnar,[2] og rak þat upp hnakkann. Þá brá hann sverðinu ok hjó undir hnakkann dýrsins fyrir aptan eyrun fram í munninn, ok fylgdi hinn neðri kjaptrinn búkinum. Ok nú stiklar Konráðr ofan ok tekr höfuðhlutann ok hefir með sèr; gengr síðan til steinhallar konungsdóttur. Hún fagnar honum ok spyrr, hversu hann komst í borgina. Hún mælti: allfrœkinn maðr ertu; en þó hygg ek, at þú þreytir þik of mjök, því at þú átt við slœga um. Konráðr gengr nú inn í höllina, hafandi brugðit sverð í hendi. Hann gekk fyrir konung, og setti þetta á stólinn fyrir hann; þá tóku kamparnir upp jafnhátt konungi. Síðan stè hann undir borð. Konungr mælti þá: ofreflismaðr er þessi mikill fyrir sèr, því at aldri ætla ek svo margar þúsundir verit hafa, at þora mundi í þetta hlið at ríða, er dýrit geymdi, ok enginn svo frœkinn konungsson annarr enn þessi, at þetta dýr mundi sigra, ok ófrýniligr er hann nú, ok þat þykir mèr fyrir öllu, hverr ógnar ljómi yfir honum er. Roðbert mælti: sagða ek yðr þat, herra, at ekki mun honum œgja at gjöra vel flest, þat er honum býr í skapi, ok ei hefða ek hann með mèr, ef hann væri ei svo mikill íþróttamaðr, sakir vandræða sinni. Ófrýniligr þykir mèr maðrinn, sagði konungrinn, ok þat ætla ek, ef vit drep-

1) frá [sleppir C. 2) við þ. h. v. : dýrinu, A, B, D, er virðist rangt vera.

um hann ei, at hann hefni á okkr fyrir þessar þrautir. Ei vil ek enn verða berr at því, sagði Roðbert, heldr látum á morgin blása hverjum þeim manni, er í borginni er, upp í vígskörð at sjá hans leika, ok öllum riddurum út af borginni, þeim er á hesti mega sitja, ok með því at hann er harðla dulinn at sèr, mun hann verða sigraðr. Ok er hann ríðr á mörkina at vanda sínum, þá láti þèr byrgja öll borgarhlið, ok vitum hvat hann tekr til ráðs. Vandast ætla ek honum þá meir[1] at komast í borgina, enn þá hann átti[2] opins hliðs at vitja, þó at þar væri á mikill farartálmi, því at ek get hann hafa leynzt at sofanda dýrinu. Konungr svarar: á öngvan máta má hann svo dýrinu banat hafa, at þat sè ei hit mesta þrekvirki. Roðbert mælti: þann veg munu vit nú til ætla, því at ei ætla ek hann lifa, heldr enn aðra menn, utanborgar hjálparlausan.

13. Eptir þetta lýtr Roðbert at Konráði ok mælti: konungi ok öllum landslýð, þeim er þínar íþróttir eru kunnar, þykir svo mikils um vert, at þú ert lofaðr af öllum þjóðum, ok jafnvel af þeim, er þik hafa ei sèt, ok spurt hafa til þinna lista. Nú vill konungr enn beiða þik, at þú sýnir þitt lítilæti ok fimleik, ok ríðir á morgin af borginni. Konráðr segir þat vera skulu eptir því sem þeir vildu, Ok nú lætr konungr blása almenniliga um morguninn, ok ríðr Konráðr nú út af borginni ok leikr fyrir mönnum. Allir lofa hans atgjörvi, en harma þat, er þeir vita hann þreyttan í íþróttum, ok at konungr vill hann feigan. Ok leikr hann nú bæði lengi ok flest, ok ríðr enn á skóg ok skemmtir sèr. Hann reið síðan heim um kveldit, ok voru öll borgarhlið aptr byrgð rammliga, svo at engi maðr

1) bœtt inn i. 2) frá [getgáta; enn þó at hann ætti, A, B, D; C orðar þetta öðruvisi.

mátti inn komast nè upp brjóta. Hann ríðr þá norðr um borgina, ok þykist nú vita hvar til horfir. Þat er í þann tíma, er tungl er upp komit. Fjall eitt var fyrir norðan borgina, ei allmikit, en austan undir fjallinu eru Pezcína[1] vellir fagrir ok miklir. Honum þótti sem eldr brynni í fjallinu, ok ríðr hann þangat á leið. Ok er hann kom mjök at fjallinu, heyrði hann læti afskræmilig ok grenjan[2] mikla. Honum voru þvílík læti fáheyrð. Bar hann þangat at brátt. Hann sá hvar dreki einn var svo mikill, at hann hafði ei sèt nè sögur frá heyrt þvílíku kvikindi, en drekinn hafði undir sèr dýrit óarga; þat stóð upp, en drekinn hafði hremmsurnar í bógum dýrsins, en sporðinum hafði hann brugðit um mitt dýrit. Skilja þóttist Konráðr, at hann hafði flogit þangat með dýrit, en í skriðum þeim var mjök viðbrekkt; ok þá er drekinn tók at fljúga með dýrit, skreið á lítt, ok er dýrit spyrnir við, fór þetta kvekindi á hæl, ok stóðu við, ok hafði Konráðr heyrt lætin til leónsins. Ríðr hann nú þangat. Hann bregðr sverðinu, ok höggr á lykkju drekans fyrir utan dýrit, ok hana í sundr. Þá lèt drekinn rakna dýrit, nema hremmsurnar voru fastar í bógunum á dýrinu, ok hjó Konráðr þær af fyrir ofan klœrnar; var þá ok drekinn dauðr ok eptir þat leysti Konráðr klœrnar ór holdi dýrsins, sem hann mátti hógligast, en leó varð svo feginn, at hann fèll á jörð ok skreið at Konráði. Hann mælti: þat er mèr sagt, at þú sèrt allra dýra vitrast, ok kunnir manns mál; nú bjóðumst ek til at vera lánardrottinn þinn, ok grœða þik, en þú skalt mèr fylgja ok þjóna trúliga. Dýrit felldi tár sem maðr, ok skreið at honum, ok snèri upp maganum ok friðaðist. Konráðr fór þá upp í fjallshlíðina, ok finnr þar bœli drekans; þar voru

1) Persína, B, C, D. 2) C: skrenjan, A, D.

tveir ungar hans, ok drap hann þá báða, ok hafði með sèr gull mikit til sýnis. Af því gulli hafði hann sèt áðr lýsa svo sem eldr brynni. Hann ferr nú til dýrsins ok leggr tog á þat; síðan tekr hann hest sinn, ok hefir með sèr hremmsur drekans, ok ferr nú þar til hann kemr at einu borgarhliði. Konráðr mælti: þú ert allra dýra vitrast ok sterkast; muntu nokkut fá í sundr lostit þessa grind? Dýrit hleypr þá at ok lýstr sundr grundina; ok ríðr hann nú inn í borgina ok til steinhallar konungsdóttur. Hún heilsar honum vel ok spyrr, hversu hann komst í borgina. Hann segir henni þá alla sögu, ok bað hana lækna dýrit. Hún skar þá ór holdi þess, þat er dautt var, ok batt um síðan. Konungsdóttir mælti þá við Konráð: nú vil ek eigi lengr at þú þreytir þik, heldr vil ek at þú kallir til þín lið þitt, ok látir blása til móts á morgin, ok segir skyn á þér um síðir konungi ok öllum lýð, ok þat meira, sagði hún, sem þú vilt; en því segi ek svo, at ek veit at þú kannt ei verr girzku heldr enn tungu Saxa. Eptir þat gengr Konráðr til konungshallar, ok undrast allir, er hann sáu, ok at þat dýr fylgir honum, sem grimmast er allra dýra, ok allir menn urðu ókvæða við þetta. Konráðr gengr nú fyrir konung, ok leggr hremmsurnar á borðit fyrir hann, en stígr því næst undir borðit, en dýrit leggst niðr fyrir fætr honum. Konungr mælti: þessi maðr er öngum manni líkr í hreysti sinni ok þrekvirkjum; hann hefir þat kvikindi hèr drepit, er margs manns bani hefir áðr verit, því at fyrir þessum dreka hefir engi maðr haustlanga nótt mátt úti vera, ok skil ek ei hvers háttar maðr þessi er, en hitt veit ek, at mikil gæfa fylgir honum, ok ófrýniligan fèlaga hefir hann sèr valit. Roðbert svarar: sagða ek yðr, at hann hefir með sèr nokkura máttuga náttúru, á hverja lund sem hún er. Konráðr mælti þá

við Roðbert: segðu, fóstbróðir, konungi, at hann láti þings kveðja í borginni snemma á morgin. Roðbert mælti þá við konung: enn gengr þessi maðr svo fram í dul sinni, at hann vill at þèr látit þings kveðja í morgin snemma. Svo skal vera, sagði konungr.

14. Um morguninn snemma, sem sungnar voru formissur, lætr konungr blása til þings í borginni. Í því bili kallar Konráðr liðit til sín ok sagði, at þeir skyldu honum þjóna, en öngum öðrum, en þeir tóku þat með þökkum. Sem þingit var sett, gekk Konráðr til þings með öllu liði sínu alvopnuðu, ok settust niðr í einn hvirfing. En er hljóð var, stóð Konráðr upp í miðju, ok hóf svo sitt mál: herra konungr, sagði hann, þat er yðr kunnigt at gjöra, ok þar með allri alþýðu, at ek heiti Konráðr ok em ek son Ríkarðs keisara af Saxlandi, en þessi maðr, er í vetr hefir nefnzt mínu nafni, heitir Roðbert, son Roðgeirs jarls, ok má at sönnu heita, sem hann er, drottinsviki ok verrfeðrungr. En af því, herra konungr, at ek hefi eigi látit fyrr satt uppi um þetta efni, bjóðumst ek undir einhverja sendiför, þá er yðr þykir frami í vera, til sannrar raunar um sögu mína ok heils hugar. Konungr svarar þá: víst má þetta þykja ókunnugum mönnum nokkut efanligt um nafnaskipti ykkur, en alls þú býzt undir sendiför, þá er hún til reiðu: þú skalt stein sækja; hann er þann veg á alla vega orðinn sem þessi, er ek held á. Konráðr mælti: hvert skal ek hann sækja? Sjá þú sjálfr fyrir því, sagði konungr. Konráðr mælti: með því, herra konungr, at þat mun mælt vera, at sendiför þessi sè ei auðvellig, þá vil ek kjósa grip ór eign yðvarri í starfalaun, ef ek kem aptr. Konungr spyrr, hverr gripr sá væri. Konráðr svarar: þat er Matthildr dóttir yðar. Konungr sagði þá: af því at ek veit hennar samþykki til

þessa, vil ek því játa. Konráðr mælti: þetta vil ek, at þèr handfestit mèr, ef ek kem fram sendiferðinni. Ok þat fór fram. Eptir þetta var slitit þinginu. Konráðr gekk þá til steinhallar konungsdóttur. Hún fagnar honum, ok spurði tíðinda. Konráðr svarar: smá eru tíðindi: þú ert handfest mèr, en ek er sendr sendiför. Konungsdóttir svarar: mikil tíðindi þykja mèr þetta; eða hvert ertu sendr? Konráðr svarar: þat veit ek ei; en stein skylda ek sækja, grœnan at lit. Konungsdóttur mælti: var einsætt þó undir at játast? Já, sagði Konráðr, þegar þetta var kaupit til gefit. Svo víst, sagði hún, at góðu skyldi þèr verða! Tók hún þá til eskis, er stóð hjá henni, gyllt allt; tók hón þar upp ór guðvefjarpoka, ok þar ór stein einn grœnan. Hún mælti þá: var sá nokkut þessum steini líkr at sjá, er þú ert eptir sendr. Konráðr kvezt hyggja, at eina náttúru mundu hafa báðir. Konungsdóttir mælti þá enn: þèr skulut láta búa skip yður sem hraðast, ok kaupa yðr þá hluti, er yðr þarfast, ok komit síðan til mín, ok mun ek þá vísa yðr á leið slíkt er ek kann. Konráðr gjörir nú svo: lætr sína menn búa sem skjótast skipin. Ok sem þeir eru búnir, sagði Konráðr konungsdóttur. Hún mælti þá: svo vísa bækr til, at faðir minn muni hafa sent þik á Serkland[1] it mykla, í borg Babilonem; hún er nú eydd af mönnum sakir orma ok eitrkvikinda, en þaðan koma allir hinir dýrustu steinar; en af því at þú mátt þangat ekki draga ofrefli liðs, því þú verðr um eyðiland at fara, skal liðit bíða þín við Blálandseyjar, en þú skalt hafa með þèr hest þinn ok dýr þitt og herklæði; þú skalt hafa með þèr hana ok svín. Þat land er fyrst fyrir þèr, er öngu er byggt, nema leonibus; þau hræðast ekki,

1) optast vísar svo til, að Serkland sè í suðurálfu heims, en eptir því sem hèr stendur, er það í austurálfunni.

nema þat er hani gelr. þarnæst kemr þú á þat land, er öngu er byggt, nema fílum; þat dýr óttast ekki, nema hrin svína; þat land liggr at á þeirri, er Babilon stendr öðrum megin, en þú verðr stefnu þinni at hátta eptir himintungla gang ok þar með eptir leiðarsteini. Svo skaltu hátta ferð þinni, at þú sèrt hvítasunnudag búinn at ganga til borgar Babilonem; þar mun verða fyrir þèr steinbogi mikill, ok við steinbogann muntu sjá höll eina mikla skammt frá steinboganum, en við steinbogasporðinn munu liggja tveir ormar; þeir eru sofandi báðir, því at öll eitrkvikindi liggja í dái á hvítdrottinsdag. þaðan skaltu ganga stræti þat, er liggr til borgarinnar. þar munu liggja tveir ormar fyrir borgarhliði, ok aðrir tveir fyrir hallardyrum. þá gengr þú í höllina, ok mun hún öll skipuð af ormum, ok munu þeir allir sofa. þá gengr þú fyrir þverpallinn í höllinni, ok mun þar liggja ormr um þvera höllina í pallinum, miklu meiri enn hverr annarr; en fyrir pallinum niðri munu vera tveir ormar litlir, annarr hvítr, en annarr rauðr; þeir munu vaka, ok leika at steini; hann er grœnn. Tak þú þann stein, ok fœr föður mínum; þá hefir þú vel leyst þitt eyrindi. þú skalt ok geyma, at þú lítir aldri aptr, hvílíkar ógnir, er fyrir þik kann bera, fyrr enn þú kemr aptr á miðjan steinbogann. Ekki þarftu ok þessa ferð at fara, nema þu sèrt maðr ekki fœlinn. Konráðr svarar: á þat mun nú hætta verða.

15. Eptir þat skiljast þau. Ferr Konráðr til liðs síns, ok sigla þegar byr gaf. Er nú frá ferð hans ekki sagt, fyrr enn þeir koma til Blálandseyja, ok flytja þá Konráð til meginlands. Eptir þat ríðr hann á leið sem konungsdóttir hafði fyrir sagt, og ferr nú síðan leið sína. Hvergi sèr hann staði til, at hin óörgu dýr munu fleiri vera á þessu landi, enn öðrum löndum.

Ok er hann hafði mjök sótt þetta land, bar svo til aptan einn, er hann hafði slegit landtjaldi sínu, heyrir hann brauk mikit í skóginn. Hann getr þá at líta, hvar leó einn ferr, ákafliga mikill. Hann mælti þá: þú, dýr mitt, statt upp ok sýn þik þessum hinum mikla ok nýkomna nafna þínum. Sem hinn komni leó gat at líta manninn, þá skundaði hannn mjök sinni ferð; en er hann sá nafna sinn hjá manninum, þá nam hann stað. Þá mælti Konráðr: sjá þú við nú, fóstri, ef ek læt hanann gala. Í því kvað haninn við, en hinum nýkomna voru þessi læti mjök andstygg: bregðr hann við, ok snýr í brott sem hann má harðast. Konráðr þrífr spjót sitt, ok hleypr eptir honum, ok fleygir at honum spjótina, ok gengr þat þegar í gegnum dýrit, ok fellr þat dautt út af. En dýr Konráðs hafði rekit höfuðit niðr milli fóta sèr ok hult með halanum yfir eyru sèr meðan haninn gól, ok eptir þetta stóð hann upp ok hristi sik. Konráðr fór þá til dýrsins ok fló þat; tók síðan belginn ok bjó um til þerris, ok lèt svo bíða sín. Hèr eptir heldr hann fram ferðinni. Kemr hann nú á fílaland, ok sœkir nú hart ferðina, ok varð enn við ekki varr. Ok er hann hafði mjök sótt þetta land, kom hann þar at aptni, er honum þótti mjök undarligt: þar voru eikr tvær hinar stœrstu, þær höfðu báðar hallazt á einn veg, svo at lauf þeirra ok limar lágu á jörðu, en þar umkringis traðk mikit. Hann þóttist undirstanda, at þar mundi vera hvíldarstaðr fílsins. Konráðr tók sèr þar náttstað, ok bar í þenna laufskála öll sín þing. Hann tók þá ok gróf gröf milli viðanna þaðan sem fílsins var til von; þar lèt hann koma í svínit, ok hafði tog af því til sín; síðan bar hann yfir ofan við ok mosa. Ok er stund leið, heyrði hann braukun ógurliga í skóginn, ok því næst sá hann fram koma dýr svo mikit, at ekki hafði

hann annat sèt fyrr jafnmikit: bak þess var ei lægra, enn hin hæstu trè í mörkinni; þat hafði höfuð mikit, ok tönn fram úr, ok var á krókr. Sá hann, at þar með mátti hann drepa dýr til matar sèr. Fœtr hans voru undarliga háfir, ok einn liðr niðr við hófhvarf. Hann undirstóð, at ekki mundi hann liggja mega, ok þetta mundi hann náttból hafa at hallast at eikum þessum, ok hann mundi ekki upp mega standa, ef hann fèlli. Hann hafði hala mikinn ok langan, ok klepp á miðjum; þar mátti hann ok dýr með drepa. Sem fíllinn kom at bóli sínu, gekk hann umkringis nokkrum sinnum, ok síðan hallaðist hann á eikrnar þaðan sem þær voru áðr lotnar, en mikit brak ok hárausti varð áðr hann hafði um búizt.[1] Ok er kyrrast tók um hann, skildi[2] Konráðr, at[3] hann ætlaði at sofa. Þá kippti hann togi því, er á var svíninu, en þat hrein hátt. Ok er fíllinn heyrði þat, brá hann við undarliga hart, ok vildi brott sem harðast. Í því hljóp Konráðr upp með spjót sitt. Hann skaut til fílsins fyrir aptan bóginn; þar var snöggr flekkr á honum, ok þar at eins þótti Konráði víst, at járn mundu bíta hann, bæði sakir þykkleika skinnsins ok harðleika hársins. Hann skaut ok svo hart til, at þegar gekk spjótit á hol ok renndi fram til hjartans. Fíllinn vildi þá snarast við, ok í því reið hann út af ok fèll. Konráðr lèt þá skammt stórra högga í milli, ok hlóð þá dýrinu. Síðan sundraði hann þat, ok tók ór leggina ok skóf, ok setti til þerris, ok öll hin ágætustu bein hans ok skinn.

16. Þá er Konráðr var búinn, fór hann leið sína, ok er ekki frá ferð hans sagt, fyrr enn hann kom augardaginn fyrir hvítasunnu til steinbogans, ok var

1) C; róazt, A, B; óskírt í D. 2) B, D, hilde, A.
3) bœtt inn í eptir B, D.

þar um nóttina. Hvítasunnudag, sem sól var ór austri, herklæddist Konráðr. Hann lèt þar eptir hest sinn ok dýr ok öll önnur föng, ok þótti dýrinu mikit fyrir at skilja við hann. Konráðr mælti: þú, fóstri minn, skalt hèr geyma þinga minna, ok bíða mín til kvelds; en ef ek kem þá ei til þín, þá skaltu leita fyrir þèr; en dýrit felldi tár sem maðr. Sem Konráðr var búinn, gekk hann fram á steinbogann, ok sá hann borg mikla skammt frá steinboganum, ok þar í sá hann standa höll mikla með háfum ok fögrum turnum, svo at öngva sá hann fyrr þvílíka, því at hún var víðast svo til at sjá sem gull eitt, en sólskin var fagrt. Hann sá ok víða um landit, ok sýndist allt glóa við. þar voru slèttur miklar. þá gekk hann til brúarsporðs, ok sá þar orma tvo, ok stiklaði hann við spjótskapt sitt yfir þá; síðan gekk hann stræti þat, er lá til borgarinnar; þat var at sjá sem eitt gull. Ok er hann kom at borgarhliði, lágu þar fyrir ormar tveir, ok fór hann yfir þá með sama hætti. Borgin var opin ok svo höllin, en allt þat er hann mátti sjá, bæði utanborgar ok innan hjá strætinu, þá komu upp ormstrjónur ok önnur[1] æ, sporðr við sporð. Konráðr gengr nú þar til er hann kemr at hallardurum; lágu þar tveir ormar, ok stiklar hann yfir þá. Sem hann kom í höllina, var þar undarliga bjart, því at hún var öll gjör með ágætum glergluggum, ok skipuð ormum. ok svo sýndist honum, sem ei mundu síðr ormar í hinum hæstum turnum hallarinnar, því at höfuð þeirra hèngu út ór víða, ok gullit díglaði víða ofan, en allir svófu þeir. Konráðr gengr þá innar eptir höllinni. Hann sá at trapíza stóð á gólfi; þar lá á borðbúnaðr, sá er hann þóttist öngvan hafa sèt slíkan: þat voru horn tvau ok ker með loki

1) þannig B, D; ormr, A.

Gullit var svo þrúnat upp hjá ormunum tveim megin í höllinni, at víða voru þau staupin hlaupin á hallargólfit. Allt lèt hann kyrrt vera. Gekk hann þá innar at hápallinum ok sá, at ormr lá um þvera höllina í pallinum; hann var svo mikill, at höfuð hans tók annan hliðvegg hallarinnar, en annan sporðr; hann hafði kórónu sèr á höfði ok œgishjálm[1]; gull var ok undarliga mikit undir honum. Fyrir pallinum hèkk forfall[2], þat er hann þóttist varla þvílíkt sèt hafa; þat var allt gullskotit, en miklu var þó meira vert um hagleik þann, er á var. Borðskutill var ok fyrir pallinum; hann var af rauða gulli gjörr ok brenndu silfri, en víða voru í honum hinir ágætustu gimsteinar. Öngva hluti sá hann þessum borðskutli uppi halda; en með því at hann var vitr maðr, fèkk hann þat skjótt skilit, at steinar þeir, er járndragar heita, mundu settir vera bæði í hallargólfit ok ræfrit ok út í veggina[3], ok mundi hverr þeirra til sín heimta, ok með þessum hætti fastr vera. Ormar tveir litlir voru fyrir pallinum á hallargólfinu; annarr þeirra var hvítr sem snjór, en annarr rauðr sem blóð; þessir einir ormar vöktu í höllinni. Þeir köstuðu steini í milli sín, ok hentu með snjáldrunum[4]; hann var grœnn at lit. Vita þóttist Konráðr, at hann mundi eptir þeim sendr. Svo köstuðu þeir mjúkliga, at hvorrgi lèt á jörð koma. Sá Konráðr, at ekki náði hann steininum, nema á lopti. Hann brá þá sverði sínu ok freistaði at henda fyrir þeim steininn, ok þat varð, at hann gat nát steininum, ok missti hinn hvíti ormrinn. Hann leit þá ófrýnliga mjök til Konráðs,

---

1) reginhjálm, B. 2) fortjald, C. Við þessi síðustu greinaskipti byrjar brotið 529 (á skinni). 3) Þannig B, D; refina, A. 4) Þannig F (529); snjáldinum, A, D; sínum snjaldri, C; sjáldrinu, B.

ok hleypti ham sínum; snèrist [1] síðan niðr í jörðina. Konráðr stakk þá stein ór borðskutlinum, ok lèt þá báða koma í pung sinn. Í því kom upp hinn hvíti ormrinn; hann hafði stein í munni, hvítan sem snjó. Þeir köstuðu þeim steini nú, ok hálfu tíðara enn fyrr. Þá freistar Konráðr þeirra enn, ok um síðir fær hann nát þessum steini, ok missti nú hinn rauði ormrinn. Hann byrstist ákafliga á Konráð, ok snèrist síðan niðr í jörðina. Konráðr stakk þá annan gimstein ór borðskutlinum, ok lèt báða koma í púss sinn. Þegar eptir kom upp hinn rauði ormrinn; hann hafði stein í munni rauðan sem blóð. Þeir köstuðu þessum steini miklu tíðast, ok varla þóttist hann mega auga á festa; þó freistar hann þeirra enn, ok þat verðr, at hann náir þessum steini. Ok er Konráðr hafði rænt þá þessum steinum, þá byrsutst þeir báðir svo at honum þótti undr at, ok hleyptu hömunum, ok ætlaði hann eigi [2] annat, enn þeir mundu á hann ráða, ok þó hrökktust báðir í jörðina niðr. Þá tók at gjörast gnýr mikill í höllinni. Konráðr hirði steinana alla. Síðan kippti hann ofan forfallinu ok brá undir hönd sèr, ok snèri utar eptir höllinni. Hann tók af trapizunni hornin bæði ok kerit; hann hafði ok gullstaup nokkur. Svo gjörðist þá mikill ókyrrleiki í höllinni, at honum þótti hún öll skjálfa, ok svo gekk skrykkjum [3] hallargólfit undir fótum honum, sem bylgjur á sjó. Konráðr studdi sik við spjótskapt sitt, at hann hrataði ei, ok með því móti sótti hann til duranna. Með sama hætti fór hann yfir þá orma, er hallardura geymdu, sem fyrr. Síðan sótti hann á strætit, ok þótti honum þar nú allt svart, sem áðr var gullslitr. Svo ferr hann út um borgarhlið

---

1) hrökkkvist, C, F. 2) bœtt inn í. 3) upprunalega myndin er: skykkjum.

ok á stræti þat, er lá til steinbrúarinnar. Margar sýnir bar þá fyrir hann bæði at sýn ok heyrn, en aldrei leit hann aptr, ok fór með sama hætti til þess er hann kom á miðjan steinbogann; þá leit hann aptr. Honum sýndist þá allt landit svart, ok annarr reykr stóð i lopt upp við annan, ok svo mikil gufa varð af þeim ókyrrleik, at varla sá þá hæstu turna borgarinnar. Hann heyrði ok þá bresti á landit sem verðr þá er reiðar ganga með mestri ógn. Marga ógurliga hluti sá hann þar ok heyrði, þá er seint er at tína. Hann fèll þá á knè ok lofaði almáttigan guð, er hann hafði frelzt ór þvílíkum ógnum. Eptir þat fór hann til dýrsins ok fanga sinna, ok varð þat honum svo fegit, at þat skreið at honum.

17. þaðan bjóst hann nú til ferðar, ok lagði á dýr sitt þat er hann hafði til þunga. Hann tók ok leggi fílsins ok öll hin ágætustu bein hans ok skinn, svo ok belg hins óarga dýrs; ok ei hættir hann fyrr enn hann kemr til liðs síns. þeir urðu honum stórum fegnir, ok þóttust hann ór helju heimt hafa. þeir búa nú ferð sína, ok sigla þegar byr gaf; lètta nú eigi fyrr enn þeir koma við Grikkland, ok nærri borginni Miklagarði. Sem þeir eru landfastir orðnir, sœkir Konráðr þegar til borgar ok á fund konungsdóttur. Fagnar hón honum vel, ok sagðist fegin orðin er hún sá hann heilan, en sagði at hón mundi þó miklu fegnari, ef hún vissi, at hann hefði sitt eyrindi; eðr hversu hefir þèr tekizt ferðin? Hann mælti: þú munt nú lúka orði þar á. Syngja hefi ek látit sálumessur fyrir þèr hvern dag síðan þú fórst hèðan. Konráðr mælti: þvílíkra bragða þótti mèr at þèr von. Konráðr tók þá þann stein, er hann stakk fyrr ór borðskutlinum; hann var myrkblár at lit ok svo glögg-

skyggn, at sjá mátti í skugga sinn. þetta er hinn ágæti gimsteinn ametistus, en ekki ertu þínu eyrindi at nær. Konráðr tók þá þann stein annan, er hann stakk ór borðskutlinum, ok var svo litr sem þá skínn í skært vatn, ok þykir hann því[1] ákafliga brá. Konungsdóttir mælti: þat er hinn dýri gimsteinn krisolitus[2], ok ert þú nú ekki þínu eyrindi nær enn fyrr. Konráðr tók þá upp hinn grœna stein, ok sýndi henni. Ok þegar hón leit hann, mælti hún: lofaðr sèrt þú almáttigr guð, himnaríkis konungr, er þik hefir frelzt ór miklum nauðum, ok látit þik fram koma fýsi föður míns; hèr má nú sjá þann dýra gimstein jacinctum, er föður minn hefir æ til langat. Sú er hans ein náttúra, at ei munu ormar granda þeim, er hann hefir á sèr; sá mun ok varla fá ósigr, ok hann er góðr við ofdrykkju. Konráðr tók þá hinn hvíta stein, ok fekk henni. Konúngsdóttir mælti: hèr er kominn hinn dýri steinn smaragdus; hann hefir allar þær náttúrur sem jacinctus, ok þó nokkrar um fram. þat er mælt, ef maðr hefir hann á sèr, þó at verði sjódauðr, at lík hans muni finnast. þá tók Konráðr hinn rauða stein, ok sýndi henni. Konungsdóttir mælti: hèr er kominn hinn ágætasti gimsteinn carbunculus; hann hefir allar þær náttúrur, sem fyrr var sagt. þat hefir hann um fram, at eldr má ei granda því herbergi, er hann er í, aldrei verðr ok myrkt í því húsi, er hann berr upp í. Margar fleiri náttúrur hefir hann. því næst tók hann hornin, ok sýndi henni. Hún lofaði guð af öllum hug, ok mælti: mikit hefir guð veitt þèr alls kostar í þessarri ferð. þá sýndi hann henni pellit,

---

1) þannig B, D; en A hefur þar í staðinn fyrir: hann því. 2) eptir orðinu gullsteinu.

ok fannst henni mikit um hagleik þann, er þar var á. Síðan sýndi hann henni kerit. Hún mælti þá: margar náttúrur eru með þessu keri: sú er hin fyrsta, at ei mun svikadrykk mega í láta; sú er önnur, þó at með fjórum háttum sè drykkr látinn í þetta ker, þá mun hverr standa í sínum fjórðungi, ok engi við annan blandast, ok ef ei er rètt af drukkit kerinu, þá mun koma upp í miðju kastali, ok þar í 4 riddarar alvopnaðir, ok munu þeir sýnast með stórum höggum at berjast; en ef rètt er af drukkit, hverfr kastalinn ok svo riddararnir. Þetta var reynt þegar, ok prófaðist eptir því sem hún sagði. Konungsdóttir mælti: nú vil ek á morgin, at þú leggir skipum þínum árdegis í Stólpasund, ok sendir síðan orð föður mínum, at hann láti þings kveðja. Sem þú kemr til þings, munt þú þá fram bera steininn, ok kallast kominn til kaupsins. Hann mun segja, at ferðin sè vel af höndum leyst; en til sannrar raunar um þetta mál, mun hann vilja, at þú ríðir á burt við hann; svo mun hann treystast sinni hamingju, ef hann ríðr ei við stórburðuga menn, at hann mun ætla þá ofan at ríða, en hann hefir verit hinn mesti afburðarmaður[1] á burtreið, en þó veit ek, at hann þarf ekki við þik at þreyta; ok ef hann stökkr ofan, skalt þú hafa pellit hit ágæta undir hendi þèr; vík þú þá aptr skjótt hesti þínum ok at honum, ok seg at þú hafir misgjört, ok bið hann þiggja at þèr grip þenna. Enda far þú nú vel, ok geymi guð þín.

18. Eptir þetta ferr Konráðr aptr til liðs síns. Ok um morguninn leggja þeir til borgarinnar öllu liðinu. Lætr hann þá segja konungi kvómu sína, ok at

1) leiðrètt f. áburðarmaðr, átburðarmaðr, D.

hann láti þings kveðja. Konungr kvað svo vera skyldu. Ok sem þingit var sett, sótti Konráðr til með öllu liði sínu. Á því þingi stóð hann upp ok sagði svo, at hann hafði við leitat at koma fram sendiför konungs, ok fór fram mörgum orðum fögrum. Hann talaði svo snjallt nú sem fyrr, at allir undruðust. Bar síðan fram steininn, og sýndi konungi. Ekki er við þat at dyljast, at sendiferðin er drengiliga af höndum leyst; hèr er kominn hinn dýri gimsteinn jacinctus, er ek hefi marga menn eptir sent. Þá mælti Konráðr: vel mun ek þá mínu starfi varit hafa, ok munu þèr mik nú láta ná kaupinu vel ok herraliga, sem ek væntir. Konungr mælti: af því at tvennt hefir verit til sagt um ætt þína ok athöfn, þá skalt þú sanna sögu þína með því at ríða á burt við mik, ok ef þú ert annarr maðr, enn þú segir, munt þú ei hafa hamingju til at ríða mik af baki. Konráðr svarar: herra konungr, segir hann, þó væri skylt at ek veitta yðr atreið mína, at þat væri kauplaust. Því næst voru leiddir fram hestar þeirra, en þeir tóku sínar hervoðir. Þá var blásit í lúðra í borginni ok dreif til múgr ok margmenni, kvinnur ok karlar, at sjá þessa fögru reið. Sem þeir voru búnir, sýndust þeir báðir hinir vegligustu. Hefst þar nú upp hæversklig atreið. Ok er þeir mættust, varð konungr stirðr mót þvílíkum kappa, ok reyndi hann mjök hinn eptra söðulbogann, ok brást hann, en konungr stökk af hesti ok kom standandi niðr. Konráðr kastar um skjótt sínum hesti, víkr at konunginum ok mælti: herra, segir hann, óheppiliga hefir mèr tekizt, er ek reið yðr ofan, ok til heils hugar yðvars þiggit at mèr pell þetta. Tók síðan pellit undan hendi sèr. Konungr sá þegar hvílíkr ágætr gripr þat var; tók hann við pellinu, ok svarar: þiggja vil ek þenna grip at þèr, en þó var þetta með öngvu

móti bótþarfa. Gekk konugr þá fram á þingit, ok sýndi mönnum þessa gersemi, og mælti síðan: hitt er honum nú til, en kallaðist Konráðr, at taka hest sinn ok hervoðir ok ríða á burt[1] við þenna hinn nýja Konráð, ok muna nú þat, er hann sagði mèr, at hann hefði í hverri íþrótt nokkut yfir þenna. Roðbert svarar: reynt höfum vit áðr með okkr, ok þurfum vit nú ekki þess. Konungr mælti: ek mun nú ráða vilja.

19. Ok er Roðbert sá at ekki tjáði í móti at mæla, þá var tekinn hestr hans ok herklæði. Nú var blásit enn af nýju um alla borgina. Fór nú fólkit upp á allar hæðir, er í nánd voru, en kvendi í vígskörð ok turna. Sem þeir voru báðir búnir ok á bak komnir, þá var hvorttveggi maðrinn hinn hermannligsti. Síðan riðu þeir at svo snart, at langan veg mátti heyra gný af reið þeirra. Sem þeir mættust, lagði Roðbert spjóti sínu í skjöld Konráðs, en Konráðr hèlt við höllum skildinum ok hratt af laginu, en hann lèt sitt spjótt ekki koma við skjöld Roðberts. Ok sem hestarnir renndust á víxl, tók Konráðr hinni hægri hendi um háls Roðberts, ok brá á lopt ór söðlinum, ok hleypti síðan þangat með hann, sem hann vissi vera veisur nokkrar, ok skaut honum þar í ofan svo at hann sökk allt til beltis. Sem fólkit sá þenna atburð, þá varð óp mikit um alla borgina, ok gabbaði allt fólkit Roðbert; margir sögðu svo: ó hó! sögðu þeir, illa er orðit nú, er keisarason er í keytu[2] fallinn. Konráðr kallaði þá sveina Roðberts; hann bað þá draga hann upp ór veisunni, því at hann varð ei sjálfbjargi. Þeir gjörðu nú svo. Allt fólkit lofaði Konráð, en dáraði Roðbert. Ok var við þetta slitit þinginu. Konungr

---

1) á burt, bætt inn í eptir C, 2) þ. e. pyttur, díki, forardíki; sbr. köyta i norskum mállýzkum.

gjörði þat þá bert, at hann vill láta drepa Roðbert. Konráðr svarar: nógar hefir hann sakir til, at hann væri drepinn, en kost átta ek þess fyrr, en njóta skal hann föður síns; en fara skal hann í fjarlæg lönd ok láta mik aldrei sjá sik síðan. Nú var svo sem Konráðr vildi. Fór Roðbert í brott við nokkra menn í austrálfu heimsins, ok staðfestist þar, ok er svo sagt, at hann fengi þar með svikum, sem síðar mun sagt verða, jarldóm[1].

20. Í annan stað taka þeir Garðskonungr tal með sèr, Konráðr ok konungsdóttir, ok staðfestist þat með þeim, at Konráðr skal fá Matthildar konungsdóttur, ok skal þar efla til veizlu mikillar; en Konráðr sagðist heim mundu sigla til Saxlands, ok bjóða föður sínum til veizlunnar; en þat var raunar at Konráðr hafði spurt, at faðir hans hafði her úti, ok ætlaði at herja til Miklagarðs, því at honum var sagt at Konráðr sonr hans væri látinn, ok Garðskonungr hefði stigit yfir hann í þrautum. Eptir þat bjó Konráðr ferð sína; ok þegar hann var búinn, sigldi hann, ok er ekki sagt af ferðum hans, fyrr enn kom í Saxland. Sem hann hafði tíðindi af landsmönnum, varð hann þess víss, at þar var búinn ótöluligr herr. Konráðr gekk þá á fund föður síns, ok varð þar hinn mesti fagnafundr. Segir Konráðr, at hann er þar kominn til at bjóða föður sínum til brullaups síns, ok honum er handfest Matthildr konungsdóttir. En er Ríkarðr keisari vissi þetta, þá var þat ráð tekit, at keisarinn valdi með sèr it ágætasta mannval, er í var hans ríki, en heimleyfi var gefit öllum leiðangrsmönnum ok þorpkörlum. Síðan bjuggu þeir feðgar sína ferð með hinum mesta kostnaði ok sigldu leið sína þegar byr gaf. Er nú frá ferð þeirra ekki

1) sbr. Þjalarjóns sögu.

fyrr sagt, enn þeir sigldu at Miklagarði með miklum prís ok fagnaði, ok lögðu til þeirrar hafnar, er ágætust er, ok Gullvarta heitir; en Miklagarðskonungr hafði þar látit búa veizlu með hinum mesta kostnaði, ok boðit til sín öllu stórmenni, því sem hann mátti ná. Voru þá til fengnir listugir sendimenn at ganga í móti keisaranum, ok síðan var hringt um alla borgina, ok gengu þá allir lærðir menn með konungi og drottningu ok allt göfugmenni. Þar voru bornir helgir dómar með krossum ok kertum ok með allri prýði var þessi prócessía gjör, ok með þessum hætti var keisarinn leiddr í hina hæstu höfuðkirkju, en síðan fóru fyrir keisaranum alls kyns leikar til þeirra herbergja, er þeim voru búin, ok var þeim þar veitt með mikilli stórmennsku þrjá daga. Síðan tóku þeir tal, keisarinn ok Garðskonungr, Konráðr ok allir hinir vitrustu menn; en þat kóm upp af ráðagjörð þeirra, at Konráðr fastnaði sèr frú Matthildi konungsdóttur eptir því sem til stóðu lög ok landssiðr, en síðan hófst þar ágætt brullaup ok fögur veizla, ok þaut borgin öll af ágætum hljóðfœrum: þar mátti heyra organum troðit, hörpur, gígju ok simphónía leikin, ok þau fleiri, sem ei verða skrifut.

21 Hinn fyrsta dag þessarrar veizlu eru þau Konráðr ok Matthildr leidd til hinnar œztu höfuðkirkju í borginni ok sungin þar púsunarmessa af sjálfum patríarcha, ok var þar þá offrat meir enn 10 pundum gulls; en síðan var gengit til halla þeirra, er vænastar voru í borginni, ok allar voru með gulli glæstar ok skína innan af fegrstum glergluggum, ok var þat þá veitt hverjum, sem helzt vildi, til matar ok öls. Þar gekk piment ok klaret[1] svo nógliga sem vatn hèr með oss. Annan dag þeirrar veizlu var blásit árla um alla

1) klare, A.

borgina. Ok sem múgr ok margmenni var saman komit á þingit, var Konráði gefit konungsnafn, ok þar með gaf Garðskonungr honum upp allt sitt ríki, en fólkit allt játaði honum gjarna hlýðni. Gengu þá fyrst til hinir œztu menn honum trúnað at veita, en því næst valdi Konráðr konungr sèr hœverska hirð ok aðra þjónustumenn, ok eptir þat var slitit þinginu. þenna dag veitti Konráðr með miklum kostnaði. Á þriðja degi veizlunnar gengu konungarnir til hins œzta musteris með ógrynni liðs, en fyrir þeim fóru alls kyns loddarar ok leikarar, ok öll sú dýrð var nú frammi höfð, er menn mega gjöra ok mæla á jarðríki. Til þessa sama musteris sótti ok drottningin ok sú ágæta frú Matthildr ok allr þeirra kvennskari, en þá söng patríarcha at pálsmusteri sjálfr messu hátíðliga. At þessarri messu var Konráðr vígðr undir kórónu, ok slíkt hit sama frú Matthildr konungsdóttir. Ok at loknum tíðum sóttu allir til hinna ágætustu halla, ok var þenna dag veitt með hinu mesta kappi. Gaf Konráðr konungr ok Matthildr drottning þá margar fásènar gersemar þeim ágætum mönnum, er þau höfðu heim sótt. þessi veizla stóð alls hálfan mánuð; en at lyktaðri veizlunni gaf Garðskonungr öll sín landsráð [1] í vald ok forsjà Konráðs konungs, en hann sjálfr rèzt í eitt grámunkaklaustr, ok þjónaði þar alla æfi almáttigum guði meðan hann lifði; en Ríkarðr keisari sótti þá heim í ríki sitt, ok var allr landslýðr honum feginn.

22. En Konráðr tók nú við ríkisstjórn í Miklagarði, ok er margt ágætligt frá honum at segja. þau Matthildr áttu börn saman; þeirra son var Kiríalax keisari, ok Emanúel Grikkjakonungr. Dóttir þeirra var Júta, er átti herra Fólki, son Júlíens hertoga af Brúns-

1) verðræði, A.

vik[1], ok frá þeim eru komnar allar hinar göfgustu konungaættir bæði í Saxlandi ok í Miklagarði. Þat er ok alsagt, at Konráðr hefir í Babílon sótta steina þá, er fyrr var frá sagt, en leggi fílsins lèt hann grafa ok gulli búa, ok setja síðan upp fyrir branda hjá hallardyrum, en öll önnur hin ágætustu bein lèt hann búa til ágæts borðbúnaðar. Ríki Konráðs konungs ok Matthildar drottningar stóð með mikilli prýði ok virðing alla þeirra lífsdaga. Ok lúkum vær svo þessarri sögu[2].

1) eptir handritunum 524 og skinnbrotinu 180 B áttu þau Konráðr tvo sonu: Heinrek og Vilhjálm, en öngva dóttur. Varð Vilhjálmr keisari í Saxlandi eptir föðurafa sinn, en Heinrekr konungur í Miklagarði, ok hans son var Kiríalax. 2) þannig B, D; nú lýkr hèr þ. s., C, F; en guð gefi áheyröndum góða daga nú ok jafnan. Amen, bœtir A[c] við.

